

Intussen had Ver Straeten onderzocht of *Spiranthes* wellicht op een andere manier nog te redden zou zijn. Niet voor niets gaf hij zijn kursussen land- en tuinbouw. Bij herhaling bracht hij knollen met kruit en al over op grond die ogenschijnlijk hetzelfde of ongeveer hetzelfde was als op de oorspronkelijke groeiplaats. „Soms kwam er 't eerste jaar een verarmd plantje op, doch 't tweede niets meer. In de meeste gevallen bleef 't reeds dadelijk weg. Gepoogd is vele malen, en met veel voorzorg, om ze te telen in pot, gevuld met grond harer natuurlijke groeiplaats, streng geïsoleerd en uitsluitend begoten met regenwater.” (D.L.N. 20 april 1916, p. 474).

Dit artikel is dan meteen het laatste geschrift dat we tot nu toe van Ver Straeten konden achterhalen. De gegevens waarover we de beschikking hadden waren bijna even zeldzaam als de planten waarover ze handelden. Maar het was toch voldoende om Mathijs Ver Straeten te leren kennen als een man, die bleef proberen om het hem dierbaar geworden stukje Limburgs landschap en de unieke flora ervan te behouden voor een latere generatie. Jammer genoeg trof hij nog te weinig mensen die – zoals hij – de dreigende verarming van het milieu in zijn ware gedaante zagen.

In 1924 schrijven Jongmans en van Rummelen nog dat *Isoëtes* voorkomt in de Roevender Peel, de Baanen en het Sarsven. „Voor al in de Baanen zijn er vele plaatsen, waar *Isoëtes* werkelijk het voornaamste bestanddeel van het plantentapijt vormt.” (Maandblad 13; no. 8, aug. 1924, p. 112)

In 1956 volgt een artikel van J. van der Veer over 'Biesvarens in Nederland'. Alleen in de Baanen groeit dan nog *Isoëtes tenella*. (de nieuwe naam voor de door Ver Straeten genoemde *Isoëtes echinosporum*.)

„Het zal slechts mogelijk zijn – zo besluit hij zijn artikel – thans nog bestaande groeiplaatsen van de biesvaren te behouden, wanneer deze terreinen als natuurreservaten worden behandeld en er krachtige beheersmaatregelen worden genomen om ont-aarding tegen te gaan of te voorkomen.” (D.L.N. 59, no. 10, okt. 1956, p. 224) Het is de echo van een waarschuwing die Ver Straeten al veertig jaar eerder had laten horen. Waarschijnlijk was het nu echter te laat. De Stichting 'Het Limburgs Land-

schap' geeft in 1967 een boekje uit: 'Limburgse Landschappen', gids voor Natuur- en landschap-schoon in de Provincie Limburg.

Het Sarsven is dan voor een groot deel in bezit bij de Stichting. „Het voorkomen van biesvaren (1942) was een der voornaamste redenen om het Sarsven in bescherming te nemen. Helaas is in 1961 deze plant niet meer gevonden.” (p. 53)

Niettegenstaande de pogingen die Ver Straeten ondernam om bepaalde botanies interessante terreinen te behoeden voor ontginning, was hij toch ook niet tegen elke vorm van ontginning. Juist door die ontginningen van heide- en veengrond werden met kunstmest en zaden van voedergewassen heel wat voor ons land vreemde planten ingevoerd. En veel van die planten werden het eerst door Ver Straeten ontdekt. Wanneer de beschikbare gegevens zijn uitgezocht, kan het verhaal daarvan wellicht als slotartikel aan deze reeks worden toegevoegd.

DAG BLOEMEN, DAG MAANVARENS

Op de Kanaaldijk langs de Noordervaart onder de gemeente Nederweert groeide elk jaar een aantal van de zeldzame maanvarens *Botrychium lunaria*. Iedere rechtgeaarde natuurliefhebber verheugde zich hierover.

Hoewel wij ze in 1970 niet konden vinden bleek er in het voorjaar 1971 toch weer een aantal aanwezig te zijn, hoewel slechts 7 plantjes. De reservaatbewaker van het Staatsbosbeheer de heer J. van Bree uit Meijel houdt deze vegetatie goed in de gaten maar tot zijn ontsteltenis ontdekte hij op 21 juni dat alle plantjes waren uitgegraven. Ronde gaatjes in de grond lieten zien waar ze eens gestaan hadden.

Hiermede is ook deze zeldzame plant vermoedelijk voor goed uit deze contreien verdwenen.

Ik geef dit door omdat ik van mening ben dat dit slechts door goed-ingewijden en met deze moeilijk te vinden plantjes bekend zijnde natuurvrienden gedaan kan zijn, niet door het z.g. grote publiek dat altijd de schuld krijgt.

Ze zullen nu wel ergens in een tuintje in Nederweert, Weert of Meijel te vinden zijn.
Dag maanvarens. J. Th. ter Horst